

πέρασες έδειξες απαράμιλλο ζήλο στο διδακτικό έργο και ανέδειξες μαθητές που διαπρέπουν σήμερα στην κοινωνία σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Στα γράμματα, τις επιστήμες, στο εμπόριο, στη βιομηχανία, στις τέχνες. Ανήκες στην παλιά εκείνη φάλαγγα των δασκάλων που ασπάσθηκαν το διδασκαλικό έργο και ανεβίβασαν τούτο σε πραγματική ιερή αποστολή. Με την βαθιά ευσυνειδησία και την ακέραιη προσήλωση στο καθήκο έπλασες την τρυφερά μαθητική νεολαία σε ευσεβείς χριστιανούς και καταξιωμένους Έλληνες.

Νέος ένωσησ την τύχη σου με την προσφιλή σου σύζυγο Ελένη. Ένα ταιριαστό ζευγάρι με αρμονικότατο συζυγικό βίο. Με τους ίδιους στόχους και τις ίδιες επιτεύξεις και με τα ίδια όνειρα για τα τέκνα σας. Αναθρέψατε και μορφώσατε και τους τέσσερις σας γιους με πανεπιστημιακή μόρφωση και κατέχουν σήμερα ζηλευτές κοινωνικές θέσεις.

Καταβάλατε πραγματικά ασύγκριτους κόπους και υπερβολικές προσπάθειες για την ανάδειξή τους. Αξιωθήκατε όμως να τα δήτε να ευτυχούν και ευημερούν στην κοινωνία και τούτο ήταν για σας ικανοποίηση, χαρά και ευτυχία, σαν ανταμοιβή των κόπων σας.

Μα τούτη την απέραντη σας ευτυχία ήλθε η σιεβολή του Απίλα στην Κύπρο να ανακόψει πέρα και πέρα και να σας εκτοπίσει από το αρχοντικό σας που είχετε ανεγείρει στην πανέμορφη Κερύνεια με τόσους κόπους και θυσίες. Ήλθε λέγω η τραγωδία της Κύπρου μας να σας οδηγήσει στην πικρή προσφυγιά.

Ίσως τούτο να είναι το μοναδικό σου παράπονο, αείμνηστε Ηλιόπουλε, που μας έφυγες χωρίς να επιτευχθεί η δικαίωση και η

επιστροφή στις πατρογονικές μας εστίες όπως αξιώνει ο δίκαιος αγώνας μας.

Κοιμήσου, όμως, αείμνηστε εξάδελφε, τον αιώνιο σου ύπνο με ήσυχη τη συνειδησι πως εκτέλεσες στο ακέραιο το καθήκο σου σαν πνευματικός και κοινωνικός εργάτης, σαν πατέρας και παππούς σαν ευλαβής χριστιανός και σαν καταξιωμένος Έλληνας. Όταν θα ηχήσουν οι γλυκόλαλες καμπάνες των αλειτούργητων εκκλησιών μας για να γιορτάσουμε τα κυπριακά ελευθέρια, τότε και η ψυχή σου στα ουράνια θα χαίρεται και θα ευφραίνεται για τη δικαίωση του αγώνα και την επιστροφή στις πατρογονικές μας εστίες.

Αιωνία σου η μνήμη

ΦΙΛΟΔΟΞΙΑ

Κάθε δέντρο καρπερό
σ' όλους είναι ποθητό.
Εμείς πάντα τ' αγαπούμε,
τους καρπούς του αποζητούμε.

Τέτοιο δέντρο ζηλευτό
να γενώ κι εγώ ποθώ.
Οι δικοί μου οι καρποί
τούτη 'δω η συλλογή.

Τη χαρίζω στα παιδιά,
που με άδολη καρδιά,
σαν τις μέλισσες τρυγούν
γνώση νέκταρ, που ζητούν.

Γ. Κοκί

ΜΙΧΑΗΛ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Γενήθηκε στην Κυθρέα το 1910. Ήταν δραστήριο μέλος της Κοινότητας και είχε αρκετή ανάμειξη στα κοινά. Ο πατέρας του πέθανε ενωρίς και σαν μεγαλύτερο παιδί της οικογένειας έγινε προστάτης της χήρας μητέρας και των ορφανών.

Υπηρέτησε την ενορία του τη Χαρδακιώτισσας σαν κοινοτάρχης επι σειρά ετών μέχρι το 1955. Υπηρέτησε επίσης την εκκλησία της Παναγίας Χαρδακιώτισσας σαν μέλος της Επιτροπής και βραδύτερον σαν πρόεδρος αυτής μέχρι του θανάτου του.

Αποτέλεσε επίσης μέλος της επιτροπής του Ελαιοτριβείου Κυθρέας το οποίο άρχισε λειτουργία το 1948.

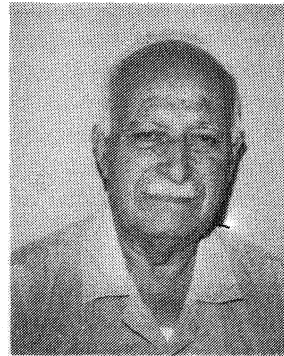
Ήταν αγωνιστής της ΕΟΚΑ και συνελήφθη τότε από τις στρατιωτικές αρχές των Άγγλων και ενεκλείσθηκε για μακρό χρονικό διάστημα στα κρατητήρια Κοκκινотριμιθιάς.

Πέθανε στις 2 Μαΐου 1993 και τάφηκε την επομένη στο Νέο Κοιμητήριο Λευκωσίας από την εκκλησία των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης.

Ο κ. Χριστόδουλος Πέτσας είπε τον πιο κάτω επικήδειο:

Πολύκλαυστε Μιχάλη,

Ένας προοδευτικός και δραστήριος παράγοντας της Χαρδακιώτισσας της Κυθρέας, ένας άξιος διαχειριστής των κοινών, ένας εξαιρετος οικογενειάρχης, ένας φλεγόμενος πρόσφυγας για επιστροφή και δικαίωση έχει από χτες εγκαταλείψει τα γήινα και η ψυχή του φτερούγισε στα ουράνια για να οδηγηθεί στην αιωνιότητα όπου οι άγιοι και

οι δίκαιοι αναπαύονται.

Είναι ο Μιχάλης Κυριάκου που από μικρός έταξε σαν σκοπό της ζωής την υποστήριξη της οικογένειας του που η τύχη τον άφησε ορφανό από πατέρα και μόχθησε όσο λίγοι για την υποστήριξη των ορφανών αδελφιών και της χήρας μητέρας.

Έτσι ρίχτηκε στην καθημερινή βιοπάλη ο Μιχάλης σε μικρή σχετικά ηλικία προσπαθώντας να θρέψει και αποκαταστήσει αδελφές. Στην αρχή σαν υπάλληλος στη Συνεταιριστική Εταιρεία που είχαν ιδρύσει στη δεκαετία του είκοσι οι αείμνηστοι Χρίστος Φραγκίδης, Λουκάς Χριστοδούλου και Γεώργιος Κωνσταντίνου, στη Χαρδακιώτισσα. Η Εταιρεία διακινόταν σε ευρύτατο κύκλο εργασίας όχι μόνο στην Κυθρέα αλλά και σ' όλα τα γειτονικά της χωριά. Προμήθευε παντός είδους εισαγόμενα και επιτόπια παραγωγή προϊόντα, και προς τούτοις είχε την αντιπροσωπεία των πετρελαίων και των προϊόντων της Εταιρείας Χατζηπαύλου.

Εκεί όμως που η Εταιρεία παρουσιάζει τόσο πλούσιο εκτόπισμα σε συναλλαγές πε-

θαίνει ο ένας εκ των δυο διαχειριστών ο Γιώργος Κωνσταντίνου και ο Λουκάς Χριστοδούλου παρουσίασε μεγάλη αδυναμία να κρατήσει την Εταιρεία και οδηγήθηκε σε διάλυση.

Ο αείμνηστος Μιχαήλ Κυριάκου καλός γνώστης των εμπειριών της Εταιρείας βρήκε την ευκαιρία και άνοιξε δικό του κατάστημα και συνέχισε τις συνδιαλλαγές ακριβώς επί της ίδιας γραμμής της εταιρείας και με τα ίδια εμπορεύματα και τις ίδιες αντιπροσωπείες.

Με τέτοιες συναλλαγές δημιούργησε κεφάλαια που υποστήριξε όχι μόνο τα αδέρφια του αλλά και τα αδελφοτέχνια του από αδελφή. Αγόρασε κτήματα αξίας στην ενορία του και είχε οικονομική ευχέρεια όσο λίγοι στην Κυθρέα.

Δραστήριος και σεικίντος που ήταν εκ φύσεως ο Μιχάλης δεν ήταν δυνατό να περιοριστεί μόνο στα οικογενειακά και να μη ενδιαφερθεί και για τα κοινά. Επί σειρά ετών πέραν των 12 εξυπηρέτησε την ενορία του από το αξίωμα του Κοινοτάρχη φροντίζοντας για τον εξωραϊσμό και ευπρεπισμό της ενορίας του. Παράλληλα όμως με την νομιμότητα και το ακέραιο του χαρακτήρα άφηνε άριστες εντυπώσεις στους υπαλλήλους της τότε αποικιακής διακυβέρνησης της Κύπρου. Ακόμη με δικές του ενέργειες και με τη συνεργασία του Δασονομείου σχηματίστηκε το δάσος του Νεκροταφείου στη Χαρδακιώτισσα, έργο αξιόλογο γιατί γυμνές εκτάσεις έγιναν χώρος πρασίνου με όλα τα αγαθά των δένδρων και ευπρεπίστη ένας ιερός χώρος που αναπαύονταν γονιοί και πρόγονοί μας.

Στη δεκαετία του 50 ο αξέχαστος Μιχάλης μπαίνει στην εκκλησιαστική επιτροπή της Παναγίας Χαρδακιώτισσας και επί Μακαρίου

του Γ' διορίζεται Πρόεδρος. Εδώ πραγματικά φαίνεται η άψογη διαχείριση των κοινών. Μια πραγματική ανακαίνιση της εκκλησίας εσωτερικά. Τα παραδοσιακά μάρμαρα αντικαθίστανται με μωσαϊκά μαρμαράκια και ολόκληρο το δάπεδο σκεπάζεται με χαλιά αξίας που δίνουν ιδιαίτερη εμφάνιση στη διακόσμηση. Αγοράζονται νέα ιερά σκεύη για το μυστήριο της θείας ευχαριστίας και ιερό ευαγγέλιο. Διαχειρίζεται τα οικονομικά της εκκλησίας με φειδώ και σύνεση και αγοράζει νέα περιουσιακά στοιχεία της εκκλησίας. Παράλληλα αγοράζει για λογαριασμό της εκκλησίας μονόλιρες μετοχές της Τράπεζας Κύπρου.

Στις 24.2.1992 οι επενδύσεις σε μετοχές ήταν £8.558+ £4.200 σε γραμμάτιο της Τράπεζας Κύπρου συνολικά £12.758.

Το πλέον όμως σημαντικό που έκαμες, αλψμόντε Μιχάλη, είναι την ημέρα της Β' εισβολής, του Απίλα στην Κύπρο, στις 14 Αυγούστου 1974 φεύγοντας προτού ακόμη καταληφθεί η Ξακουσμένη μας Κωμόπολη συναπεκόμισες μαζί σου την εικόνα της Παναγίας της Χαρδακιώτισσας που αποτελεί σήμερα εκκλησιαστικό θησαυρό ανεκτίμητου αξίας. Μα και η χάρη της σε αντάμειψε επάξια αφού κατά τρόπο θαυματουργό ξεκίνησε το αυτοκίνητο που δε ξεκινούσε προηγουμένως επί πολλή ώρα και μαζί με τις αδελφές σου φθάσατε όλοι σώοι και αβλαβές, ανάμεσα σε καταιγιστικά πυρά που έβαλλαν τα τουρκικά αεροπλάνα, στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου μας.

Τα πιο πάνω ποσά που αναφέρονται κατατεθειμένα στην Τράπεζα Κύπρου περιλαμβάνουν και μεγάλη μερίδα των ευλαβών προσκυνητών που το εικόνισμά της με την άφιξη του στην ελεύθερη περιοχή έγινε καθημερινό προσκύνημα της Ορθοδοξίας. Χωρίς όμως να υποτιμούμε την άκρα τιμιότητα